

Knygų startas

„Knygų startas“ – ankstyvojo skaitymo skatinimo projektas

VšĮ „Laikas skaityti“ užsakymu bendrovės „Spinter tyrimai“ 2015 m. atliktas tyrimas „Lietuvių skaitymo įpročiai“ parodė, kad savo 0–2 metų vaikams neskaityto net 73 proc. tėvų. Dauguma apklaustųjų mano, kad tokio amžiaus vaikams knygos nėra būtinos, nes jie dar nemoka skaityti ir net kalbėti.

Neurologiniu požiūriu pirmieji treji vaiko gyvenimo metai yra ypač svarbūs jo raidai. Šiuo laikotarpiu smegenys ima pratintis prie kalbos. Moksliniai tyrimai patvirtina, kad žmogus galėtų labiau atskleisti savo potencialą, nuo pirmųjų dienų jis turi augti kuo turtingesnėje kalbinėje aplinkoje. Skaitydami kūdikiui, kalbamės su juo ir taip padedame jam išmokti susieti parašytą žodį su garsu, o galiausiai – su jo reikšme.

Skaitymas taip pat lavina vaiko gebėjimus aiškiai reikšti mintis, treniruoja mąstymą, atmintį ir vaizduotę, moko sutelkti dėmesį, skatina kūrybiškumą ir dar begalę kitų nepaprastai svarbių įgūdžių. Todėl ypač svarbu vaikus su knyga ir skaitymu supažindinti jau nuo pirmųjų gyvenimo dienų.

Projektą įgyvendina Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka.

Projektą finansuoja Lietuvos Respublikos kultūros ministerija.

Projekto partneriai: Švietimo, mokslo ir sporto ministerija,

Tarptautinės vaikų ir jaunimo literatūros asociacijos (IBBY) Lietuvos skyrius.

„Knygų starto“ dovanojami lauknešėliai

„Knygų startas“ – naujagimiams ir jų tėveliams dovanojamas ankstyvojo skaitymo skatinimo lauknešėlis, kuriame – Indrės Zalieckienės knygelė „Kapt kapt kapt“, atitinkanti 0–3 metų vaikų galimybes ir poreikius, žaismingi atvirukai su Nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos skaitymo specialistų kurtais patarimais, kaip skaityti su vaiku, spalvingi skirtukai. Visos priemonės pateikiamos specialioje „Knygų starto“ kuprinėlėje, kurią ateityje vaikas galės panaudoti eidamas į biblioteką.

Pirmasis projekto „Knygų startas“ etapas prasideda 2020 m. rudenį. Ankstyvojo skaitymo skatinimo lauknešėliai pirmiausia bus dovanojami Vilniaus apskrities Elektrėnų, Šalčininkų rajono, Širvintų rajono, Švenčionių rajono, Trakų rajono, Ukmergės rajono bei Vilniaus rajono savivaldybėse (neįtraukiant Vilniaus miesto). Projekto bandomajame etape per 2020 m. planuojama išdalinti iki 3000 lauknešėlių. Kadangi dalyje Vilniaus apskrities savivaldybių gyvena daug tautinių mažumų, informacija tėvams apie ankstyvąjį skaitymą bus pateikiama ne tik lietuvių, bet ir lenkų bei rusų kalbomis.

Lauknešėliai šeimoms, auginančioms vaikučius iki 1 metų, bus dovanojami Vilniaus apskrities poliklinikose, bendradarbiaujant su šeimos gydytojais. Vaikučiai iki vienerių metų poliklinikose lankosi kas mėnesį, todėl šis ankstyvojo skaitymo skatinimo lauknešėlių dovanojimo būdas padės efektyviausiai pasiekti kūdikius auginančias šeimas.

„Knygų starto“ tikslai ir ateities vizija

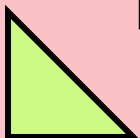
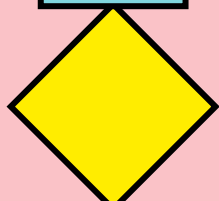
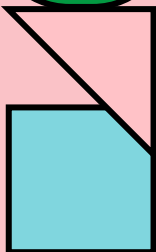
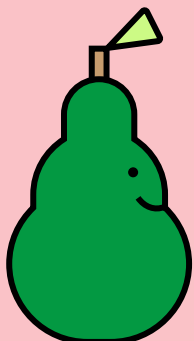
Projekto „Knygų startas“ pagrindinis tikslas – užauginti Lietuvoje pirmąją kartą vaikų, kurių skaitymo patirtis prasideda nuo pat pirmųjų dienų, kartu skatinant skaitymą šeimoje ir padedant jauniems tėvams įsisąmoninti ankstyvojo skaitymo svarbą bei suteikiant jiems reikiamų priemonių ir žinių.

Ankstyvųjų skaitymo įgūdžių formavimas ypač svarbus vaikams, gyvenantiems socialiai pažeidžiamose šeimose: atkreipę tėvelių dėmesį į ankstyvojo skaitymo reikšmę, padėsime kurti pamatą atsakingam ir sėkmingam vaikų mokymuisi ateityje ir taip mažinsime socialinę atskirtį, prisidėsime prie gerovės valstybės kūrimo.

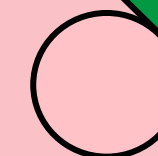
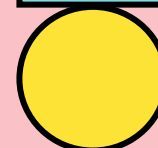
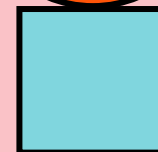
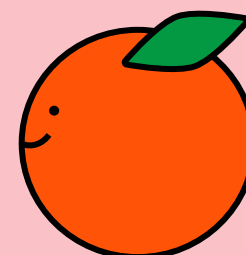
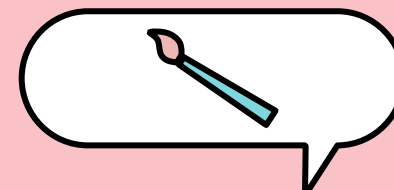
Pirmasis projekto etapas – 3000 ankstyvojo skaitymo skatinimo lauknešėlių Vilniaus apskrityje gyvenančioms ir kūdikius iki vienerių metų auginančioms šeimoms. Per artimiausius penkerius metus, gavus pakankamą finansavimą iš valstybinių institucijų ar privačių įmonių, planuojama lauknešėlius dovanoti visos Lietuvos naujagimiams ir šią praktiką tęsti kuo ilgiau.

Panašias ankstyvojo skaitymo skatinimo iniciatyvas įgyvendinančių užsienio valstybių patirtis rodo, jog geriausi rezultatai pasiekiami kryptingai dirbant ne vieną dešimtmetį: pavyzdžiui, Didžiojoje Britanijoje projektas „Bookstart“ netrukus švęs 30 metų jubiliejų. Paskaičiuota, kad pinigai, investuoti į šią ankstyvojo skaitymo skatinimo programą, sutaupo lėšų, skirtų specialiesiems mokymosi poreikiams, neraštingumo mažinimui ir pan. Į programą „Bookstart“ investuotas 1 svaras sterlingų sugeneruoja visuomenei 4,19 svaro sterlingų vertę.

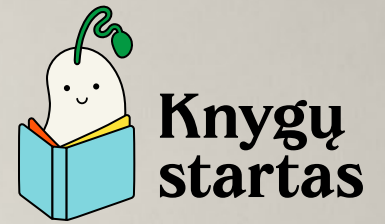
„Knygų startas“ – sėkmingo gyvenimo startas visiems Lietuvos vaikams.

**„Knygų starto“
dovanojami
lauknešėliai**

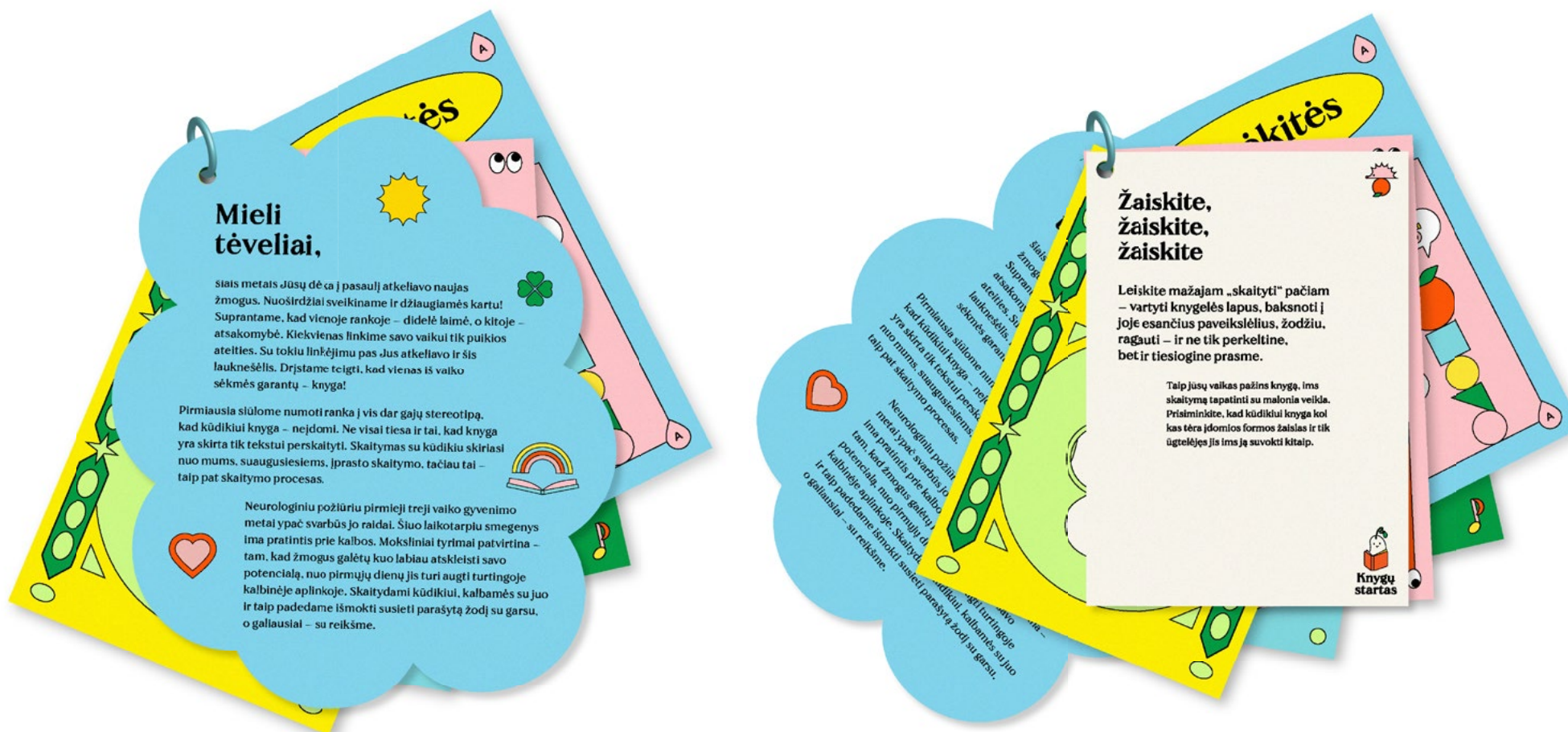

Kuprinėlė

**Indrės Zalieckienės knygelė „Kapt kapt kapt“,
atitinkanti 0–3 metų vaikų galimybes ir poreikius**

Laiškas tėvams, paaiškinantis ankstyvojo skaitymo svarbą

Kurkite skaitymo ritualą

Kurkite skaitymo ritualą. Naujame pasaulyje mažyliui svarbu atrasti tai, kas stabilu ir nesikeičia. Būtent todėl jis greit pamėgsta besikartojančius dalykus. Vienas tokių gali būti knygos skaitymo ritualas.

Pasirinkite vietą ir laiką, kada kartu su vaiku balsu skaitysite knygą ir kartokite tai kasdien. Tarkime, skaitykite jaukiai apsikabinę lovoje prieš nakties miegą arba susirangę ant sofos po valgio. Toks ritualas ne tik padės mažajam skaitytojui pamilti skaitymą, bet ir kurs jūsų tarpusavio ryšį. Svarbus patarimas: pasistenkite vaiko nekviesti skaityti tuo metu, kai jis užsiima jam įdomia veikla, antraip skaitymas jam gali pradėti asocijuotis su užsiėmimu, atimančiu džiaugsmą.

Žaismingi atvirukai su Nacionalinės bibliotekos skaitymo specialistų kurtais patarimais, kaip skaityti su vaiku

Kurkite skaitymo ritualą

Kurkite skaitymo ritualą. Naujame pasaulyje mažyliui svarbu atrasti tai, kas stabili ir nesikeičia. Būtent todėl jis greit pamėgsta besikartojančius dalykus. Vienas tokių gali būti knygos skaitymo ritualas.

Pasidrinkite vieni ir išlikę, kadė kartu su vaiku būnu skaitysite knygą ir kartokitės kai kuriuos. Tarkime, skaitykite įvairius apibūdinimus knygei prieš maitinimą, rengia arba sušunę: nei sūnus po valgio. Toks ritualas ne tik padės mažajam skaitytojui paminti skaitymą, bet ir kurs jausmų tarpusavio ryšį. Svarbus patarimas: pasidrinkite vaikus ne tik skaityti tuo metu, kai jis užsimena jam įdomia vieta, bet ir skaitymas jam gali pradėti asocijuotis su užsimenu, atimantį džiaugsmą.

Įsitraukite patys ir įtraukite vaiką

Šis patarimas – labai svarbus: skaitykite vaikui taip, kad ir jums patiems būtų įdomu. Tik tokiu būdu užkrėsite vaiką melle knygoms.

Pasidrinkite skaityti išilkinę, pasidrinkite išilkinę knygą, kiek įmanoma įtraukdami ir mažą klausytoją. Tarkime, kiekviena iš jūsų karta. Skaitykite nesukubendami, leiskite vaikui įsijauti į istoriją ir kartu dalyvauti skaitymo procese, net jei iš pradžių jam rūpės knyga tik pakramtant ar paglostyti.

Žaiskite, žaiskite, žaiskite

Leiskite mažajam „skaityti“ pačiam – vartyti knygelės lapus, baksnoti į joje esančius paveikslėlius, žodžius, ragauti – ir ne tik perkeltine, bet ir tiesiogine prasme.

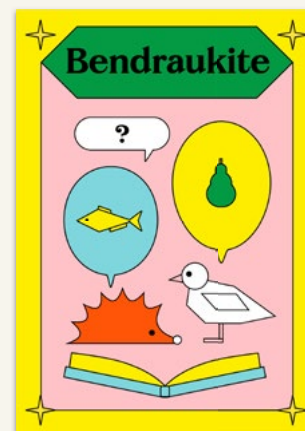
Taip jūsų vaikas pažins knygą, imt skaitymą tapatinti su malonia veikla. Pritrūksite, kad kadkūsi knyga bei kas tėm įdomios formos žaidimas ir tik apgalvys, jis ims ją suvokti kaip.

Fantazuokite, kiek geidžia širdis

Knygos iliustracijos taip pat yra tekstas, tad „skaitykite“ ir jas. Kai rodote piešinius, įvardykite, ką matote, paprašykite, kad mažylis parodytų ir pats.

Iliustracijos padeda išsivystyti jaunų vaikų vaizduotę, tad, žvelgdami į jas, patys kurkite istorijas, neteikite knygoje žodžių. Pamažu jaunasis skaitytojas ims suprasti žodžių ir vaizdų ryšį, galiausiai ir sąsajas tarp knygoms turto ir jį supančio pasaulio.

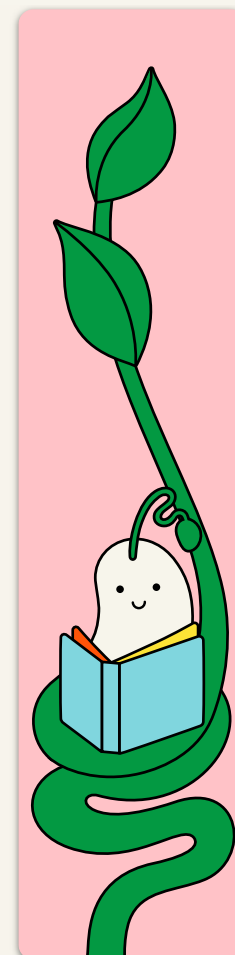
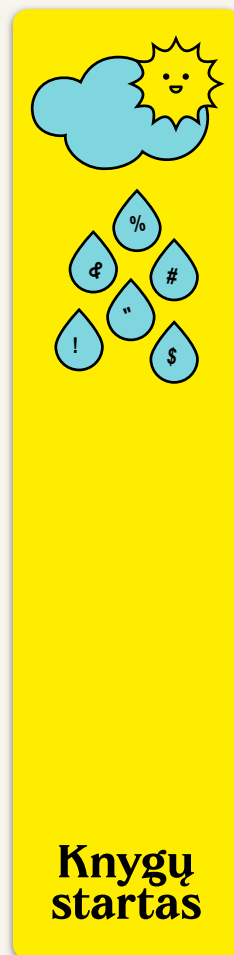
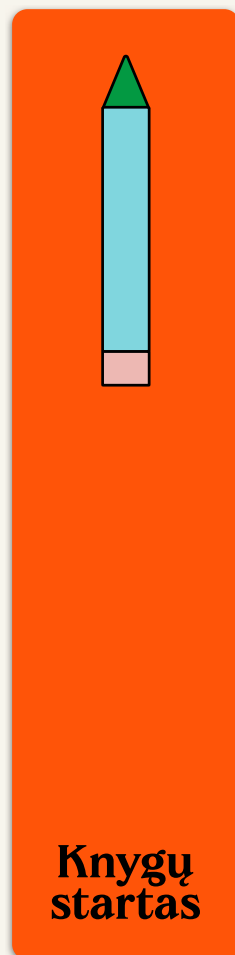

Skaitykite ir bendraukite

Kuo daugiau skaitydami su vaiku kalbėsitės, tuo lengviau jam bus išmokti skaityti pačiam.

Pasidrinkite jam, ką galvotote apie skaitymą, tekstą, užduokite jautius, galbūt net ir retoriškus klausimus, neperkauksimai nuo to, ar mažasis skaitytojas jau pils kalbėti, ar dar ne.

**Auginkime
skaitydami**

